

בבית המשפט העליון בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1427/05

בפני : כבוד המשנה לנשיאה א' ריבלין
 כבוד השופטת א' חיות
 כבוד השופט י' אלון

המערערות : מ.ב. גלאט עוף למהדרין בע"מ

נ ג ד

המשיב : רשם הפטנטים, המדגמים וסימני המסחר

ערעור על החלטת רשם הפטנטים, המדגמים וסימני המסחר
 שניתנה ביום 23.12.04 על ידי כבוד הפוסק י' אקסלרד

בשם המערערות : עו"ד אמנון דרדיק, עו"ד ארז הרכבי ועו"ד יוסי ברגמן
 בשם המשיב : עו"ד תמיר אפורי

 נושא התיק :

קניין רוחני, דחיית בקשה לרישום סימן המסחר "גלאט למהדרין" על שם המערע

חקיקה שאזכרה :

[פקודת סימני מסחר \[נוסח חדש\], תשל"ב-1972 : סע' 11\(10\), 13.11, 14.11, 11\(5\), 11\(8\), 1, 7, 8א\(, 8ב\(, 11](#)

ר

ת

 מיני-רציו :

* סימני מסחר – כשרות לרישום – מבחנים

* סימני מסחר – כשרות לרישום – עול ההוכחה

המערערת ביקשה את המשיב לרשום על שמה את סימן המסחר "גלאט למהדרין" לגבי סוג הטובין של "בשר, עופות... ומוצרים הכוללים במלואם או בחלקם את הטובין הנ"ל". רשם סימני המסחר דחה את בקשת המערערת, הואיל וצירוף המילים "גלאט למהדרין" הינו בעל אופי תיאורי ברמה הפוסלת אותם להירשם כסימן מסחרי לפי ס' 11(10) לפקודת סימני המסחר (להלן: הפקודה). הדיון נסב אודות השאלה האם צירוף המילים "גלאט למהדרין" כשלעצמו נושא אופי מבחין כנדרש בס' 8(א) ובס' 11(10) לפקודה. היה ונמצא כי לא כך הוא, ייבחן האם רכש סימן זה "אופי מבחין" מצד "השימוש בו למעשה", כמובן הדברים בס' 8(ב) לפקודה.

בית המשפט העליון, (מפי השופט אלון ובהסכמת המשנה לנשיאה ריבלין והשופטת חיות), דחה את הערעור ופסק כי:

"גלאט" ו"למהדרין" – שנים שהם אחד, כאשר צירופם זה לזה מובנו ומשמעותו "כשר ברמת כשרות גבוהה", שעה שנעשה בהן שימוש לעניין מוצרי בשר ועוף. דהיינו: הסימן "גלאט למהדרין", כשהוא מיוחס למוצרי בשר ועוף, מהווה סימן מתאר מובהק להיות אותם המוצרים "כשרים מאוד". במציאות של ישראל ואוכלוסייתה היהודית, שרבים מקרבה מחפשים בתיאור מוצרי הבשר והעוף גם את תיאור כשרותם ורמת הכשרות, עניין לנו ב"סימן מתאר", ואף ב"סימן גנרי", שמעצם היותו כזה אין הוא סימן בעל "אופי מבחין" כמובנו בס' 8(א) לפקודה ונמנה הוא על "הסימנים המתארים" כמובנם בס' 11(10) לפקודה ולכן "אינו כשר" לרישום.

אשר לאופי מבחין מכוח "שימוש למעשה", על מבקש רישומו של "סימן מתאר" בטענה כי רכש מכוח השימוש למעשה את "האופי המבחין" של אותו סימן, נטל ההוכחה לטענתו זו. כלל הוא כי ככל שמידת היותו של "סימן מתאר" גבוהה יותר, כך גבוהה "משוכת האופי המבחין" אשר על מבקש הרישום לדלג מעליה. האופי המתאר של הסימן "גלאט למהדרין" מתייחס לכלל השוק הענק של ייצור ושיווק מוצרי בשר בישראל. יתירה מזו, "גלאט למהדרין" הפך במרוצת הזמן לסימן בעל אופי מתאר לסוגי טובין רבים ונוספים מעבר לבשר ועוף. אפילו נניח כנכונים את נתוני והיקפי השוק של המערערת, אין באלה כדי יצירת "המשמעות המשנית" לסימן "גלאט למהדרין" דווקא למוצרי המערערת. הסימן "גלאט למהדרין" נושא על פניו אופי תיאורי "מוגבר", והמערערת לא צלחה בנסיונה לדלג מעל המשוכה המוגבהת.

פסק-דין

השופט י' אלון:

א. הערעור

המערערת, חברה ושמה "מ.ב. גלאט עוף למהדרין בע"מ" ביקשה את המשיב, רשם סימני המסחר, לרשום על שמה את סימן המסחר "גלאט למהדרין" לגבי סוג

הטובין של "בשר, עופות ... ומוצרים הכוללים במלואם או בחלקם את הטובין הנ"ל".
 רשם סימני המסחר דחה את בקשת המערערת, זאת הואיל וצירוף המילים "גלאט
 למהדרין" הינו בעל אופי תיאורי ברמה הפוסלת אותם להירשם כסימן מסחרי על פי
[סעיף 11\(10\)](#) לפקודת סימני המסחר, ולפיו:

"11. סימנים אלה אינם כשרים לרישום:

(9-1) ...

(10) סימן המורכב מספרות, אותיות או מילים
 הנוהגות במסחר לציונם או לתיאורם של טובין או
 סוגי טובין או הנוגעות במישרין למהותם או
 לאיכותם, זולת אם הוא בעל אופי מבחין כמשמעותו
 בסעיפים 8(ב) או 9".
 (14-11) ...".

הרשם נימק החלטתו בכך, כי המובן הנודע לצירוף המילים "גלאט למהדרין":

"משמעותו כי המוצר הוא בעל רמת כשרות גבוהה גם
 עבור המקפידים ביותר בדיני כשרות, גם אם אין בו
 כשלעצמו כדי לייתר הכשר מגורם רשמי. דברים אלה
 הובילו למסקנה, כי צירוף המילים "גלאט למהדרין"
 יש בו כדי לתאר את הטובין והוא נוגע במישרין
 לתכונותיהם גם אם אין בו כדי לציין את ההכשר של
 אותם טובין מן הבחינה ההלכתית או המקצועית-
 רשמית".

בערעור זה טוענת המערערת, כי "גלאט למהדרין" אינו צירוף מילים שאופיו
 תיאור הטובין (עוף ובשר), ואף אין הוא נוגע במישרין לאיכותם או למהותם.

לטענתה, אין לצירוף המילים "גלאט למהדרין" משמעות הלכתית. המילה
 "גלאט" והמילה "למהדרין" כשלעצמן אינן נושאות אופי תיאורי – וממילא גם לא
 צירופן – ועל כן אין בהן כשלעצמן כדי תיאור הטובין.

לחילופין, היא עוסקת בשיווק מוצרי בשר מזה עשר שנים תחת שמה "מ.ב.
 גלאט עוף למהדרין בע"מ", וכן תחת השם "גלאט למהדרין" (אותו היא מבקשת
 לרשום כסימן מסחר), ומתוך כך רכש הסימן המבקש "אופי מבחין" המכשיר את
 רישומו כאמור [בסעיף 8\(ב\)](#) ו**בסעיף 11(10)** סיפא לפקודה.

זוהי ליבת טענותיה של המערערת כנגד החלטת המשיב. על כך מוסיפה היא טענות בדבר סימני מסחר שונים שנרשמו בעבר, הכוללים את המילה "גלאט", סימני מסחר שנרשמו בעבר אשר לטענתה אופייים תיאורי לא פחות מ"גלאט למהדרין", וסימני מסחר שנרשמו בעבר ובהם המילה "גלאט" נרשמה כחלק מצירופי מילים שונות לעניין סוגי מזון וטובין שונים מבשר ומעוף, כגון: פירות וירקות, חנויות למוצרי מזון ושירותי קייטרינג והסעדה.

למערערת טענות נוספות לעניין סדרי הדין ודרך קבלת החלטתו של המשיב, אולם נפתח בליבת המחלוקת – לאמור, האומנם "גלאט למהדרין" מהווה צירוף מילים מתאר כמובנו [בסעיף 11\(10\)](#) לפקודה.

ב. מהותו ותוצאתו של רישום סימן מסחר

1. כנאמר על ידי כבוד השופטת ד' ביניש (כתוארה אז) [בע"א 3559/02 מועדון מנויי טוטו זהב נ' המועצה להסדר ההימורים בספורט \(פ"ד נט\) \(1\) 873, 887](#):

"מטרת ההגנה על סימן המסחר הינה שימור הזהות בין הסימן למוצר, באופן שבראות ציבור הצרכנים את הסימן הוא יקשר אותו עם מקורו. זהות זו בין המוצר למקור משתמרת ואף ממשיכה ונטויות הודות לבלעדיות שסעיף 46(א) לפקודה מקנה לבעל סימן המסחר ... כוחו של הרישום אצור בכך שהוא מקנה לבעל סימן המסחר את הזכות לעשות שימוש בלעדי בסימן, תוך שהוא מופקע – בהקשר המסחרי – מנחלת הכלל. לפיכך, כדי למנוע הפקעת יתר של סימנים מרשות הרבים וכדי לקיים את האיזון ההולם בין זכותו של בעל הסימן להגן על קניינו ועל המוניטין שרכש, לבין האינטרס של הציבור לחופש עיסוק ולחופש ביטוי, נדרשת מידת זהירות בתהליך אישור סימני מסחר כראויות לרישום".

מתוך איזון זה, נקבע [בסעיף 8\(א\)](#) לפקודה, על דרך הכלל, כי:

"8(א) אין סימן כשר לרישום כסימן מסחר, אלא אם יש בו כדי להבחין בין הטובין של בעל הסימן לבין הטובין של אחרים".

תנאי יסוד זה של אלמנט ההבחנה בין הטובין של מבקש רישום הסימן לטובין אחרים מאותו הסוג, מתבקש מאליו מהגדרת החוק בסעיף 7 לפקודה את מהותה של הבקשה לרישום הסימן המסחרי:

7. אדם המבקש לו זכות ייחודית להשתמש בסימן פלוני כסימן מסחר, רשאי לבקש רישום הסימן על פי הוראות פקודה זו.

שכן, משיאשר הרשם את רישום סימן המסחר, תופקע בכך זכותו של כל יצרן טובין אחר מאותו הסוג לעשות שימוש בו (ובענייננו, משמעות הרישום תהיה כזו שתפקיע מכל יצרן או משווק מוצרי בשר ועוף את הזכות להשתמש במילים "גלאט למהדרין" לתיאור מוצריו).

2. תנאי היסוד להכשרת סימן כ"סימן מסחרי" הינו איפוא זה הקבוע בסעיף 8(א) לפקודה, לאמור "האלמנט המבחין" המתקיים בו בין הטובין של מבקש הרישום לטובין מסוג דומה של אחרים.

חריג לכלל זה נקבע בסעיף 8(ב) לפקודה, ועניינו בבעל טובין המשתמש בפועל באותו הסימן – בטרם נרשם – ובעת שמבקש הוא את רישומו כסימן מסחרי השתרש אותו הסימן בתודעת הציבור כסימן המבחין למעשה בין המוצר של המבקש לבין מוצרים אחרים מאותו סוג, וזאת על אף שהסימן כשלעצמו אינו נושא אופי מבחין. וזו לשון הסעיף:

8(ב) הרשם או בית המשפט הבאים לקבוע אם סימן מסחר המשמש למעשה הוא בעל אופי מבחין, רשאים לשקול עד כמה הפך השימוש למעשה את הסימן לבעל אופי מבחין בטובין שלגביהם נתבקש או נעשה הרישום.

נמצאו לנו איפוא שתי חלופות לזיהוי "אופיו המבחין" של סימן. הראשונה – מהותו ואופיו של הסימן עצמו; השניה – שימוש למעשה בסימן שאינו בעל אופי מבחין כשלעצמו, ואשר עצם השימוש בו למעשה יצר את אופיו המבחין.

3. [בסעיף 11](#) לפקודה מונה המחוקק ארבעה עשר סוגי סימנים אשר "אינם כשרים לרישום" כסימן מסחר. ודוק. ארבעה עשר סוגי הסימנים שאינם כשרים לרישום על פי סעיף זה מהווים את שלב הבחינה השני לבחינת כשרותו של הסימן לרישום. השלב הראשון הוא זה הקבוע [בסעיף 8\(א\)](#) לפקודה. לאמור, סימן שאינו בעל אופי מבחין, נשלל מעצם כך מלהיות סימן רשום.

רשימת ארבעה עשר הסימנים [בסעיף 11](#) ש"אינם כשרים לרישום", מורכבת רובה ככולה מסוגי סימנים שמצד עצמם יכול ונושאים הם אופי מבחין. אולם, משיקולים שונים של מדיניות ציבורית ובהם ההגנה על סמלי מדינה (ס"ק [11\(8\)](#)), על המוסר ותקנת הציבור (ס"ק [11\(5\)](#)) על זכויות קניין (ס"ק [11\(5\)\(13\)\(14\)](#)) ואינטרסים נוספים, מצא המחוקק שלא להכשירם כסימן רשום על אף שנושאים הם מצד עצמם אופי מבחין.

4. ס"ק [11\(10\)](#) מהווה במובן זה חריג, שכן המדובר בו ביסודו של דבר הינו בשלב הבחינה הראשון בדבר "האופי המבחין". וזו לשון הסעיף:

"11. סימנים אלה אינם כשרים לרישום:
 (10) סימן המורכב מספרות אותיות או מילים, הנוהגות במסחר לציונם או לתיאורם של טובין או סוגי טובין, או הנוגעות במישרין למהותם או לאיכותם, זולת אם הוא בעל אופי מבחין כמשמעותו בסעיפים 8(ב) או 9."

עניינו של [סעיף 11\(10\)](#) מהווה למעשה הרחבה מבארת לכלל הבסיסי לפסלות לרישום שבסעיף [8\(א\)](#), וזאת תוך התייחסות פרטנית לסימן "המורכב מספרות אותיות או מילים". שכן, "סימן" לעניין הפקודה מוגדר בסעיף ההגדרות ([בסעיף 1](#)) כ:

"סימן" – אותיות, ספרות, מילים, דמויות או אותות אחרים או צירופם של אלה, בשני מימדים או בשלושה."

אמור מעתה – ככל שהמדובר ב"סימן" "המורכב מספרות אותיות או מילים", הוא לא יהיה כשר לרישום כסימן מסחרי אלא אם: א. נושא הוא אופי מבחין, כקבוע בכלל שבסעיף [8\(א\)](#); ב. על "האופי המבחין" לעמוד בדרישת האמור [בסעיף 11\(10\)](#).

כל זאת, כאמור לדרישת "האופי המבחין" הנדרש מעצם טיבו ומהותו של הסימן כשלעצמו. שכן, גם אם איננו נושא אופי מבחין עצמי שכזה, עדיין יתכן למצוא בו את "האופי המבחין בשימוש למעשה", כמפורט בכלל [שבסעיף 8\(ב\)](#) ובאזכור החוזר בחריג ל[סעיף 11\(10\)](#).

5. וכך בווארו הדברים בע"א [3559/02](#) הנ"ל (בעמ' 889):

"... השמות התיאוריים אינם זוכים להגנת הפקודה כלל, שכן הם מצביעים במישרין על תכונות הטובין, על טיבם ועל אופיים. וכשם שיש בהם כדי לתאר טובין מסויימים אלה, כן יוכלו לתאר גם טובין דומים אחרים מאותו הגדר, בעלי תכלית דומה או זהה. לפיכך הכלל הוא כי אין מקום לגרוע "שמות מתארים" מן השפה השגורה, להפקיעם מרשות הציבור ולנכסם לטובין מוגדרים, אלא אם רכשו במהלך השימוש בהם אופי מבחין. כלל זה נלמד גם מלשון סעיף 11(10) לפקודה ... בדומה, "שמות גנריים" אשר מקובלים בשימוש אצל העוסקים בתחום מסחרי מסויים לתיאור מוצרים מסוג מסויים באותו תחום, יזכו להגנה אך במקרים חריגים שבהם יוכח כי השם רכש משמעות ייחודית היוצרת זיקה ישירה בינו לבין הטובין המסויימים (כהוראת סעיף 8(ב) – י"א). גם במקרה זה המטרה היא מניעת זליגתם של ביטויים שגורים בתחום, מנחלת הכלל, זליגה אשר תצמצם בהכרח את אוצר המילים הכשירות לשימוש בלתי מוגבל".

משהגדרנו את התשתית הנורמטיבית לעניין "האופי המבחין" הנדרש לכשרות רישומו של סימן בכלל ([סעיף 8\(א\)](#) לפקודה) וסימן שהינו צירוף מילים בפרט ([סעיף 11\(10\)](#) לפקודה), נפנה לבחינת הסימן "גלאט למהדרין" אותו מבקשת המערערת לרשום כסימן מסחר על שמה ביחס למוצרי הבשר והעוף המיוצרים או המשווקים על ידה.

בראשונה נבחן, האם צירוף המילים "גלאט למהדרין" כשלעצמו נושא אופי מבחין כנדרש [בסעיף 8\(א\)](#) וב[סעיף 11\(10\)](#). היה ונמצא כי לא כך הוא, נמשיך ונבחן האם רכש סימן זה "אופי מבחין" מצד "השימוש בו למעשה", כמובן הדברים [בסעיף 8\(ב\)](#).

ג. "גלאט למהדרין", "גלאט" ו"למהדרין"

1. הנה בפנינו צירוף שתי מילים "גלאט למהדרין". לכאורה, מורכב צירוף זה מהשם "גלאט", מאות היחס "ל", ומהמתאר "מהדרין", כאומר – "גלאט" זה למהדרין הוא ולא לאחרים שאינם מהדרין, או שמא נאמר כי בפנינו צירוף העולה כדי אמירה אחת, ולפיה אין בפנינו "גלאט" סתם אלא "גלאט מהודר".

אך בטרם נעסוק במעשה מרכבה ובמלאכת צירופין, נפרק בתחילה את הצירוף לגורמיו – "גלאט" מזה ו"למהדרין" מזה.

"גלאט" מהו? הרי זו מילה גרמנית שנשתבצה ביידיש, שפת הז'ארגון היהודי גרמני, שהפכה לשפתם של יהודי אירופה מראשית ימי הביניים, ופירושה המילונאי "תֶּלֶק". אולם כדרכם של מילים, ובעיקר בנות המזל שבהן, נצטרף לה לצד מובנה המילונאי הפשוט גם המובן המטאפורי של "תֶּלֶק מספקות" או "נקי מספקות". אותה המילה הופכת איפוא ל"משל" ו"נמשל" כאחד. מחד גיסא, "חלק" כמשמעו המוחשי, שאיננו מחופס; מאידך גיסא, "חלק" כנמשל, דבר שאין בו ספקות. וכך, לצד שימושה הפשוט והמובן קנתה לה המילה "גלאט" בקרב יהודי אירופה ששפתם היתה יידיש את מיקומה ומובנה המטאפורי בעולם דיני הכשרות והשחיטה. לימים, התנחלה "גלאט" במובנה זה גם בלשונם ובליבותיהם של היראים והחרדים לדיני הכשרות מפזורות ישראל האחרות בארצות המזרח.

2. עיון בספרות ההלכה מעלה, כי השימוש במילה "גלאט" לתיאור רמת כשרות גבוהה, הינו בא בימים. במחצית הראשונה של המאה הי"ט נשאל הרב יוסף שאול נתנזון, רבה של למברג (לבוב), בדבר שוחט שעלו חשדות לעניין יושרו וכשרות שחיטתו, ובין היתר (כלשון השאלה שנשאל):

"... שאמר (אותו השוחט – י"א) לטבח (הקצב – י"א) אם תיתן לי שני ליטרא שומן, אראה (אדאג לכך) שיהא הבשר גלאט, היינו בלא סירכא" (שו"ת שואל ומשיב, מהדורה א' חלק א', סימן נ"א).

השאלה שנשאל בעל "שואל ומשיב" היתה, עד כמה בכוחן של חשדות להביא לידי השעיית השוחט מנאמנותו וממשרתו, והאם די באותן החשדות לשם כך, או שמא יש להוסיף חקירה ובדיקה.

ענייננו שלנו אינו בשאלה שנשאל הפוסק ולא בתשובה שהשיב, אלא בכך שכבר אז בזמנים שימשה המילה "גלאט" (לצד מובנה המילונאי הפשוט וה"חלק") לציון רמת כשרות גבוהה. לאמור, בשר שלא נתעורר לגבי כשרותו כל ספק מלכתחילה, להבדיל מבשר שנתעורר ספק לעניין כשרותו, הגם שהספק הוסר לאחר בדיקה. לימים, התפשט מובן זה של "גלאט" כמבטא רמת כשרות גבוהה של בשר גם בקהילות ישראל שבמזרח שלא דיברו בשפת היידיש.

ואכן, בדורנו זה נשאל הראשון לציון הרב עובדיה יוסף, רבן של עדות המזרח, את השאלה הבאה (שו"ת יחוה דעה, חלק ג' סימן נ"ו):

"שאלה: האם יש חובה מצד הדין לכל האוכל מבשר בהמה, לאכול אך ורק מבשר שיש עליו חותמת "חלק" או "גלאט", או אין זה אלא מנהג חסידות בלבד ואפשר לאכול גם מבשר שחתום עליו "כשר"?"

וכך היא תשובתו של הרב:

"ידוע ומפורסם כי הבשר שיש עליו חותמת "חלק" או "גלאט" הוא סימן שהריאה של הבהמה היתה בריאה וחלקה ללא כל סירכא או ריעותא (=פגם) אחרת, ואילו בשר בהמה שנושא עליו חותמת "כשר" (ללא "גלאט" – י"א) הוא סימן שהיתה הריאה סרוכה ... אלא שהוסר (הפגם – י"א)".

ושוב, לא בדיני כשרות וגדריהם עסקינן, אלא במילים השגורות בלשון העם. וכלשון הרב: "ידוע ומפורסם" שבשר המוכתר "גלאט" רמת כשרותו משובחת ומהודרת מבשר המוכתר "כשר" סתם.

למידת הפרסום והידיעה למובנה זה של המילה "גלאט" נפנה גם לתשובתו של הרב הראשי הרב י' מ' לאו בספר תשובותיו "יחל ישראל", ובה הצעתו לדירוג רמות כשרות במלונות ובמסעדות על פי כוכבים, כדלהלן (שו"ת "יחל ישראל", סימן כ'): :

"לכן מן הראוי הוא להנהיג, במקביל לדרגות הכוכבים של משרד התיירות, דרגות מגיני דוד אשר יראו שמי שיש לו חמישה מגיני דוד פירושם שהאוכל המוגש הוא "כשר-גלאט" ... ואילו מגן דוד אחד פירושו שהאוכל הוא כשר אך אין אחריות של הרבנות על אירת השבת ועל טיב המופעים במלון".

הנה לנו עדות טקסטואלית נוספת בת זמננו, לפיה המילה "גלאט" מתארת רמת כשרות גבוהה במיוחד מעבר ל"כשר" סתם.

3. ומהו "למהדרין"? בעולמה של ספרות ההלכה ובשפת שומריה, נתייחדה הוראת המילה "הידור" ל"הידור מצווה". לאמור, אל תסתפק בקיום המצווה כמות שהיא אלא קיימה בהידור. עשה סוכתך נאה יותר, תפילתך מתוקנת יותר ומשאך ומתנך באמונה יותר.

המהדרין במצוות, הם אלה המוסיפים סייג לסייג וחומרה לחומרה, ומתוך כך נוטלים על עצמם דרגה מוגברת של קיום הוראות חוקי ההלכה. וכך שנינו בברייתא בתלמוד הבבלי, מסכת שבת דף כ"א עמוד ב':

"תנו רבנן: מצוות חנוכה נר איש וביתו. והמהדרין – נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין, בית שמאי אומרים: יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך.
ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך".

4. נמצאו לנו "גלאט" ו"למהדרין" – שנים שהם אחד, באשר צירופם זה לזה מובנו ומשמעותו "כשר ברמת כשרות גבוהה". מובן זה נודע בימינו ומשכבר, אשכנזים וספרדים. כל השומע "גלאט למהדרין" קורא מאליו כשר ברמת כשרות גבוהה. זהו המובן הרווח למילים אלה, שעה שנעשה בהן שימוש לעניין מוצרי בשר ועוף.

אמור מכאן – הסימן "גלאט למהדרין", כשהוא מיוחס למוצרי בשר ועוף, מהווה סימן מתאר מובהק להיות אותם המוצרים "כשרים מאוד".

במציאותה של ישראל ואוכלוסייתה היהודית, שרבים מקרבה מחפשים בתיאור מוצרי הבשר והעוף – לצד תיאורים אחרים – גם את תיאור כשרותם ורמת הכשרות, עניין לנו איפוא ב"סימן מתאר", ולמעשה אף ב"סימן גנרי", אשר מעצם היותו כזה אין הוא סימן בעל "אופי מבחין" כמובנו [בסעיף 8\(א\)](#) לפקודה ונמנה הוא על "הסימנים המתארים" כמובנם [בסעיף 11\(10\)](#) הימנה.

בזה גם בזה עולה הוא, מעניין לעניין, כסימן ש"אינו כשר" לרישום. ואנו נוסיף – לא רק שאינו כשר גלאט, אלא אינו כשר סתם ומעיקרא.

5. בהודעת הערעור ובסיכומיה מפנה המערערת להוראות מילונאיות דקדוקיות ותחביריות כאלה ואחרות העשויות להיוודע לכל אחת מהמילים "גלאט" ו"למהדרין", השונות ממובן הדברים שמצאנו לעניינם לעיל. על אלה נשיב בדברי השופט מ' זילברג לעניין הדרך הפרשנית הראויה לקביעת מובנם של מילים לעניין הפקודה דנן ([בג"ץ 44/49 חברת קיי דאומיט נ' רשם סימני המסחר, פ"ד ד' 109, 114](#)):

"לא מפי מדקדקים ובלשנים אנו חיים. הכל הולך אחר לשון בני אדם. ומבחינה זו, מבחינת דרך דיבורו של אדם מן השוק, אין למצוא (בעניין שנדון שם – י"א) כל תיאור סגולה במילה ----".

ובפראפרזה – דיבר ה"סימן" בלשון בני אדם ובמובן הדברים הנודע לו בזמן הנתון ובמדינה הבוחנת. בלשון בני אדם בישראל – לעת הזו – "גלאט למהדרין" כסימן לטובין מסוג מוצרי בשר ועוף, הרי הוא שם מתאר מובהק שאינו נושא "אופי מבחין". רישומו כסימן מסחרי, משמעותו תהיה בהפקעת זכותם של יצרנים ומשווקים של בשר ועוף לעשות שימוש במילים מתארות אלה למוצריהם, תוך הקניית בלעדיות לעניין זה למבקשת. זאת התוצאה הבלתי ראויה שביקש [סעיף 8\(א\)](#) למנוע.

ד. אופי מבחין מכוח "שימוש למעשה"

1. טוענת המערערת, אם "גלאט למהדרין" אינו סימן בעל "אופי מבחין" כשלעצמו על פי [סעיף 8\(א\)](#) לפקודה, נעשה הוא בעניינה בעל "אופי מבחין" מתוך השימוש שעשתה בו למעשה משך עשר שנות פעילות – בטרם נדונה בקשתה לרישום – וזאת מכוח הוראת החריג שבסעיף [8\(ב\)](#) לפקודה.

2. על מבקש רישומו של "סימן מתאר" בטענה כי רכש מכוח השימוש למעשה את "האופי המבחין" של אותו הסימן – נטל ההוכחה לטענתו זו, וכנפסק ([ע"א 3559/02](#)) הנ"ל עמ' 890):

"בבחינת קיומו של אופי מבחין לסימן גנרי (או לסימן מתאר – י"א) נדרש בעל הסימן להוכיח כי השם רכש "משמעות שניה" במהלך השימוש בו, משמעות אשר יוצרת זיקה בלעדית בין השם לבעליו ומקנה לו הגנה משפטית.

זאת להבדיל מן "המשמעות הראשונה" אשר מבחינה עובדתית אינה בהכרח ייחודית והיא יכולה להיות משותפת לכלל העוסקים בתחום.

... מבחן "המשמעות השניה" לא יתקיים מקום שבו קהל הצרכנים אדיש למקור המוצר שהוא רוכש. היות שההגנה המותנית לבעל הסימן הרשום הינה כלפי כולי עלמא, והיא מבססת זכות קניינית באופייה, נדרשת הבאת ראיות בעלות משקל לא מבוטל לדרך הבחנת המובחנות שרכש הסימן.

וככל שהיחודיות העובדתית של שם המסחר קטנה יותר, היינו ככל ששם המסחר דומה לשם השגור בתחום, כך גדל משקל הראיות הנדרשות לשם ביסוס המובחנות לצורך רישומו כסימן מסחר.

המבחנים שנעשה בהם שימוש לקביעת אופיו המבחין של שם מסחר, דומים למבחנים שנקבעו בפסיקה באשר לקיומו של מוניטין עיסקי.

כך נקבע, כי השימוש בסימן, מידת הפירסום שזכה לו והמאמץ שהשקיע בעל הסימן ביצירת קשר בין המוצר ליצרן, הינם גורמים שיש להתחשב בהם בהכרעה בדבר רכישת אופי מבחין.

סוג הראיות המובאות לצורך הוכחת אופיו המבחין של שם מסחר, וכן המשקל שיש לתת לכל אחד מהמבחנים המנויים, אינם קבועים, והם מוערכים על פי הנסיבות המיוחדות של כל מקרה ומקרה".

בענייננו טענה המערערת בפני הרשם, כי היא נוסדה בשנת 1992, כי החלה להשתמש למעשה בסימן בשנת 1995, כי יש לה כ-700 לקוחות בהיקף מכירות שנתי של 75 מיליון ש"ח וכי היא מפרסמת את הסימן במשבצות פרסום של לוחות שנה ועל גבי משאיות שלה. הרשם המלומד, לאחר שבחן הטענות הנ"ל, לא מצא כי משקלם המצטבר מוביל למסקנה לפיה התיאור "גלאט למהדרין" רכש את "המשמעות השניה" כמובן הדברים הנדרש לעניין זה [בסעיף 8\(ב\)](#) לפקודה, לאמור:

"... עד כמה הפך השימוש למעשה את הסימן לבעל אופי מבחין בטובין שלגביהם נתבקש או נעשה הרישום".

הרשם הוסיף ונימק:

"כלל ידוע נוסף הוא, כי ככל שמידת היותו של "סימן מתאר" גבוהה יותר, כך גבוהה "משוכת האופי המבחין" אשר על מבקש הרישום לדלג מעליה. לעיתים מידת התיאור של הסימן היא כה גבוהה, עד אשר גובהה של המשוכה הוא כמעט אין סופי. נדמה לי, כי זהו המקרה שבפני".

3. עיון במסמכים שהגישה המערערת לרשם – בנסיונה להוכיח רכישת "האופי המבחין" של הסימן המתאר דנן – מעלה כי לא נפלה טעות או שגגה מלפניו במסקנתו. האופי המתאר של הסימן "גלאט למהדרין" מתייחס לכלל השוק הענק של ייצור ושיווק מוצרי בשר בישראל. יתירה מזו, כפי שפירטנו לעיל – "גלאט למהדרין" הפך במרוצת הזמן לסימן בעל אופי מתאר לסוגי טובין רבים ונוספים מעבר לבשר ועוף. כך הוא לעניין מסעדות, שרותי הסעדה, מוצרי מזון נוספים ועוד.

אפילו נניח כנכונים את נתוני והיקפי השוק של המערערת, כמפורט לעיל, אך מובן הוא כי אין באלה כדי יצירת "המשמעות המשנית" לסימן "גלאט למהדרין" דווקא למוצריה של המערערת. לא זו בלבד שהמערערת לא עמדה בנטל ההוכחה המשמעותי המוטל עליה לעניין זה, אלא שהנתונים כפי שהוצגו על ידה דווקא שוללים סבירות טענתה בדבר רכישת "האופי המבחין" כתוצאה מהיקף פעילותה הנטען על ידה בנתונים הנ"ל.

מסכים אני גם עם נימוקו של הרשם, ולפיו ככל שגובר אופיו התיאורי או הגנרי של הסימן, כך תגבה "משוכת האופי המבחין" אשר על מבקש הרישום לדלג מעליה". הסימן "גלאט למהדרין", כפי שפירטנו, נושא על פניו אופי תיאורי "מוגבר", והמערערת לא צלחה בנסיונה לדלג מעל המשוכה המוגבהת, ולטעמי אף לא מעל גובה משוכה נמוך מכך. עם זאת, הייתי משאיר בצריך עיון אם אכן עניין לנו במקרה זה במשוכה שגובהה "כמעט אין סופי".

ה. טענות נוספות של המערערת

1. המערערת צירפה לערעורה את פרוטוקול הדיון (המוקלט) שהתקיים במהלך הדיון בבקשתה בפני המשיב. בפתח הדברים מציין המשיב באזני נציגי המערערת, כי סיכוייהם לשכנוע בטענותיהם כי "גלאט למהדרין" איננו "סימן מתאר", קלושים, שכן על פני הדברים ולכאורה המדובר בסימן מתאר.

בתוך כך (כעולה מן הפרוטוקול), מוסיף המשיב ומסייג את דבריו מספר פעמים ב"לכאורה", וכן פונה הוא לנציגי המערערת:

"... קשה לי לחשוב על משהו יותר מתאר מאשר "גלאט למהדרין", לכאורה. אבל בוא תנסה לשכנע אותי".

המשך הפרוטוקול המוקלט חושף דיון ממושך בטענות נציגי המערערת ובשאלות ותשובות שהוחלפו במהלכו בינם לבין המשיב.

בערעורה טוענת המערערת כי מפרוטוקול הדיון עולה כי המשיב גיבש עמדתו בטרם הרצתה בפניו טענותיה ודעתו היתה מוטה כנגד בקשתה כבר מלכתחילה.

אינני מקבל טענה זו. הדיון בפני המשיב היה למעשה שלב שני של בחינת בקשתה לרישום הסימן, לאחר שבשלב הראשון נבדקה הבקשה על ידי בוחנת סימני המסחר, וזו חיוותה דעתה לפיה אין הסימן כשר לרישום. בפני המשיב עמדו נתוני הבקשה, על הבעיות המשפטיות המתעוררות ממנה. בדבריו שבפרוטוקול הוא הסב תשומת לבם של נציגי המערערת לבעייתיות זו הניצבת בפניהם, אשר עיקרה במובן הנודע בלשון בני אדם לסימן שאת רישומו היא מבקשת. עם זאת, אמר המשיב לנציגי המערערת כי המדובר במסקנה לכאורית וכי פתוחה הדרך בפניהם לנסות ולשכנעו בצדקת טענותיהם.

איני מוצא כי בדברים אלה נפל פגם בדרך שמיעת נציגי המערערים, ובודאי שלא פגם היורד לשורשם של דברים. החלטת המשיב – הדוחה את בקשת רישום הסימן – מנומקת כדבעי, ונמצאה על ידנו, לגופם של נימוקיה, ראויה ומשקפת את הוראות הדין.

2. קבוצת טענות נוספת של המערערת מתייחסת לסימנים שונים שנרשמו בעבר כסימנים רשומים, אשר לטענתה אופיים המתאר אינו פחות מהסימן דנן, ועל אף זאת אושר רישומם כסימני מסחר. על כן, כך טענתה, מדוע ייגרע חלקה שלה ומדוע תקופח דווקא היא.

טענות אלה אין בהן כל ממש. ראשית, אם אמנם נפלה שגגה בעבר מלפני רשם סימני המסחר, באשרו רישום סימן מסחרי על אף היותו מתאר או גנרי ברמה שלא הכשירה את רישומו, אך מובן הוא כי אין בכך הכשרה עתידית לרישום שגוי נוסף של סימנים שכאלה בניגוד להוראותיה הברורות של הפקודה. שנית, אותם סימני מסחר (שנרשמו) שמונה המערערת לעניין זה, לא נתחווור לנו טיבם, הקשר הטובין שביחס אליו נרשמו, האם הוכרו כ"סימן מבחין" על פי [סעיף 8\(א\)](#) או [8\(ב\)](#), והאמנם עולים הם בכלל כדי "סימן מתאר" ברמת הדברים שנתבררה לנו בעניין הסימן שביקשה המערערת לרשום.

שלישית, [סעיף 8\(ב\)](#) לפקודה מקים את המסגרת לבחינה בדיעבד של סימן שכבר נרשם ומסמיך את הרשם למחוק הסימן מהרישום אם אכן יימצא כי הרישום נעשה שלא כדין ובניגוד להוראות הפקודה לעניין כשרותם או פסלותם של סימנים לרישום (ור' לעניין זה [ע"א 3559/02 הנ"ל](#)).

לסיכום, מתוך כל המפורט לעיל, אציע לחברי למותב לדחות את הערעור ולחייב המערערת בהוצאות המשיב בסכום של 30,000 ש"ח.

ש ו פ ט

המשנה-לנשיאה א' ריבלין:

אני מסכים.

המשנה-לנשיאה

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק-דינו של השופט י' אלון.

ניתן היום, ט' בתמוז התשס"ז (25.6.07).

אליעזר ריבלין 54678313-1427/05

ש ו פ ט ת**ש ו פ ט ת****המשנה-לנשיאה**

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 05014270_A07.doc עכב
מרכז מידע, טל' 02-6593666 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן